

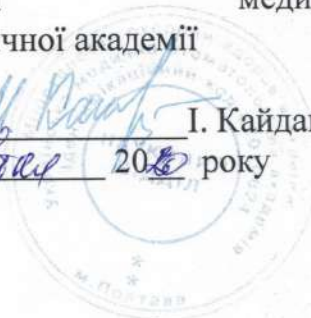
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра пропедевтики терапевтичної стоматології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Української медичної
стоматологічної академії

професор І. Кайдашев
«22» листопада 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ортопедична стоматологія
(повна назва навчальної дисципліни)
для аспірантів

напрямок підготовки **22-Охорона здоров'я**

спеціальність **221 - Стоматологія**

Полтава – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «**Ортодонція**» для аспірантів напряму підготовки 22 – Охорона здоров'я, спеціальності 221 – Стоматологія.

«29» листопада 2020 року – ____ с.

Розробники:

Ткаченко Ірина Михайлівна – д. мед.н., професор, завідувач кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології,

Петрушанко Тетяна Олексіївна – д.мед.н., професор, завідувач кафедри терапевтичної стоматології,

Новіков Вадим Михайлович – д.мед.н., професор, завідувач кафедри пропедевтики хірургічної стоматології.

Робоча програма дисципліни «**Ортодонція**» затверджена на засіданні вченої ради академії.

Протокол № 2 від «29»
листопада 2020 року.

Секретар вченої ради

 (В. Л. Філатова).

Завідувач кафедри
Протокол № 1 від «29»
листопада 2020 року.

 (І. М. Ткаченко).

Протокол № «1» від «29»
листопада 2020 року.

Секретар вченої ради
стоматологічного факультету

 (О. В. Павленкова).

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Ортопедична стоматологія» є складовою освітньо-наукової програми підготовки фахівців за третім рівнем вищої освіти з *напрямку підготовки 22 – Охорона здоров'я спеціальності 221 – Стоматологія*.

Дана дисципліна є **вибірковою**.

Викладається у **1, 8 семестрах 1, 4 років** навчання в **обсязі – 420 год. (14 кредитів ECTS)**, зокрема: *лекції – 10 год., практичні – 40 год., самостійна робота – 370 год.* У курсі передбачено **2 модулі**.

Завершується дисципліна – **іспитом**.

Мета дисципліни – підготовка аспірантів за професійним спрямуванням.

Структура дисципліни:

в результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен знати:

ЗАГАЛЬНІ ЗНАННЯ:

- правові питання;
- питання, що стосуються стану здоров'я населення, стану і перспектив розвитку охорони здоров'я;
- принципи організації стоматологічної допомоги, організацію невідкладної стоматологічної допомоги;
- основи медичної статистики і ведення медичної обліково-звітної документації;
- питання тимчасової і стійкої непрацездатності, лікарсько-трудової експертизи;
- принципи диспансеризації населення;
- основи базових медико-біологічних наук в обсязі, необхідному і достатньому для вирішення професійних питань профілактики і лікування стоматологічних хвороб;
- основи нормальної і патологічної анатомії та фізіології, ембріології зубощелепного апарату;
- прояви загальних хвороб у ротовій порожнині, особливості лікування стоматологічних хвороб у хворих на загальні та системні хвороби;
- необхідність госпіталізації та можливості лікування хворих удома; питання взаємодії з СЕС щодо контролю за екологічними умовами, промисловими шкідливостями, вмістом фтору, хлору, йоду в питній воді й продуктах харчування та ін.;
- особливості надання медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях;
- прояви СНІДу і шкірно-венеричних хвороб у ротовій порожнині та щелепно-лицевій ділянці;
- основи інтенсивної терапії та реанімації;

- основи деонтології та етики лікаря.

ЗАГАЛЬНІ НАВИЧКИ

Діагностувати і надавати невідкладну допомогу при:

- непритомності;
- травматичному шокові;
- гострому судинному колапсі;
- гострій серцевій і дихальній недостатності;
- інсульті;
- алергічних реакціях (анафілактичний шок, набряк Квінке та ін.);
- гострому животі;
- епілептичних нападах;
- опіках та обмороженнях.

СПЕЦІАЛЬНІ ЗНАННЯ

має знати:

- основи організації стоматологічної допомоги дитячому населенню;
- перелік необхідного стоматологічного обладнання, інструментарію, матеріалів, медикаментів і нормативи їх використання, будову, принципи роботи й особливості експлуатації стоматологічного обладнання, техніку безпеки;
- особливості роботи середнього і молодшого медперсоналу в стоматологічних закладах;
- біологію ротової порожнини, біомеханіку і функції органів ротової порожнини, вікові зміни щелепно-лицевої ділянки, анатомію, гістологічну будову та функціональні особливості зубів, пародонта і слизової оболонки ротової порожнини;
- принципи обстеження хворих, значення спеціальних і допоміжних методів дослідження, показання та протипоказання до їх призначення;
- симптоматику стоматологічних хвороб, їх діагностику і лікування;
- взаємозв'язок стоматологічної патології з патологією інших органів і систем;
- методику обстеження хворих із хірургічними хворобами органів ротової порожнини, щелеп, обличчя (клінічні та спеціальні методи);
- методи знеболювання щелепно-лицевої ділянки (загальні та місцеві) та показання до їх використання; методику операції видалення зубів, показання і протипоказання, ускладнення, їх профілактику і лікування;
- етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, методи лікування основних хірургічних стоматологічних хвороб і ушкоджень щелепно-лицевої ділянки;
- фармакодинаміку лікувальних засобів, які застосовуються в стоматології;
- показання до застосування фізичних факторів у лікуванні основних стоматологічних хвороб;

- принципи діагностики, лікування і профілактики стоматологічних хвороб;
- матеріалознавство в стоматології (основні та допоміжні матеріали, їх властивості й особливості, технологію виготовлення протезів);
- вплив стоматологічних матеріалів і зубних протезів на тканини ротової порожнини, профілактику й усунення патологічних процесів;
- принципи діагностики, лікування і профілактики стоматологічних хвороб ортопедичними, ортодонтичними, терапевтичними і хірургічними методами.

Уміти:

- зупинити зовнішню кровотечу;
- провести первинну обробку ран, перев'язати і тампонувати рани;
- виконати трахеотомію;
- здійснити передню і задню тампонаду носа;
- проводити непрямий масаж серця;
- проводити штучну вентиляцію легень шляхом дихання "рот у рот" та "рот у ніс";
- промити шлунок;
- вжити спеціальних заходів при особливо загрозливих інфекціях, у радіаційних обставинах, надзвичайних ситуаціях;
- надавати невідкладну допомогу при гострому зубному болю, переломі та вивиху зубів, переломі верхньої та нижньої щелеп, вивиху скронево-нижньощелепного суглоба.

СПЕЦІАЛЬНІ НАВИЧКИ

має вміти:

- проводити обстеження стоматологічного хворого, застосовуючи основні та допоміжні методи дослідження;
- проводити диференційну діагностику основних стоматологічних хвороб;
- діагностувати аномалії розвитку зубів і деформації щелеп;
- діагностувати хвороби слинних залоз;
- застосовувати різні види знеболювання за показаннями;
- проводити лікування і здійснювати за наявності відповідних показань профілактику таких хвороб:
- некаріозних уражень твердих тканин зуба (шліфування, ремінералізуюча терапія, пломбування з використанням композитних та інших матеріалів);
- карієсу (ремінералізуюча терапія, закриття фісур, препарування каріозних порожнин, виготовлення та застосування ізоляційних прокладок, тимчасових і постійних пломбувальних матеріалів, шліфування і полірування пломб за показаннями);
- пульпіту (вітальний і девітальний методи, ампутація й екстирпація пульпи, надання невідкладної допомоги);
- періодонтиту (механічна, медикаментозна обробка корневих каналів,

розширення їх і пломбування, застосування фізіотерапевтичних методів, надання невідкладної допомоги);

- хвороб пародонта (гінгівіт, пародонтит, пародонтоз, ідіопатичні хвороби, пародонтоми);
- хвороб слизової оболонки порожнини рота (травматичні ушкодження, інфекційні. Інфекційно-алергічні хвороби, ураження слизової оболонки ротової порожнини при інтоксикаціях, гіпо- й авітамінозах, хворобах крові, ендокринної, серцево-судинної, нервової систем, шкіри, шлунково-кишкового тракту, колагенозах, дерматозах, передракових захворюваннях);
- хейлітів, аномалій і хвороб язика;
- невrogenних хвороб щелепно-лицевої ділянки;
- професійних уражень щелепно-лицевої ділянки;
- провести клінічне обстеження хворого з хірургічною стоматологічною хворобою;
- визначити показання до госпіталізації;
- діагностувати аномалії розвитку зубів, зубних рядів, щелеп і прикусу, деформації щелеп та обличчя (вроджені й набуті, внаслідок ушкодження);
- проводити ортопедичне лікування і профілактику таких хвороб:
- патології твердих тканин зуба,
- патологічного стирання зубів і його ускладнень,
- часткової відсутності зубів,
- вторинних деформацій зубних рядів і порушень оклюзійних співвідношень,
- повної відсутності зубів,
- хвороб пародонта,
- хвороб скронево-нижньощелепного суглоба, обумовлених порушеннями в зубощелепній системі,
- переломи щелеп,
- уроджених і набутих дефектів і деформацій щелепно-лицевої ділянки (верхньої та нижньої щелеп, обличчя, поєднаних порушень та ін.).

Аспірант за період навчання повинен оволодіти методиками проведення основних науково-практичних досліджень. Під час виконання роботи він повинен:

- оволодіти основами педагогіки, психології та методології викладання стоматології;
- вивчити основи наукознавства, патентознавства;
- оволодіти методикою роботи з науковою літературою;
- знати основи медичної статистики, економіки, менеджменту, маркетингу в державній, страховій та приватній системах охорони здоров'я.

Місце дисципліни (в структурно-логічній схемі підготовки фахівців відповідного напрямку).

Зв'язок з іншими дисциплінами.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти.

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 – 1.1-1.4, а у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 2 - 6. Обов'язковим для іспиту/заліку є _____.
(зазначаються умови, невиконання яких унеможливило б допуск до іспиту чи заліку)

Оцінювання за формами контролю¹: (як приклад)

	Модуль I				Модуль II	
	ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	ЗМ1	ЗМ2
ПМК I	Min. – 20 балів		Max. – 30 балів		Min. – 20 балів	Max. – 30 балів
ПМК II	Min. – 20 балів		Max. – 30 балів		Min. – 20 балів	Max. – 30 балів
Іспит	Min. – 20 балів, Max. – 40 балів					

Для аспірантів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – _____ балів для одержання іспиту/заліку обов'язково (слід зазначити умови, які висуває лектор).

При простому розрахунку отримаємо:

	Модуль1	Модуль2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	20	20	20	60
Максимум	60	60	40	100

При цьому, кількість балів:

- 1-34 відповідає оцінці «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням дисципліни;
- 35-59 відповідає оцінці «незадовільно» з можливістю повторного складання;
- 60-64 відповідає оцінці «задовільно» («достатньо»);
- 65-74 відповідає оцінці «задовільно»;
- 75 - 84 відповідає оцінці «добре»;
- 85 - 89 відповідає оцінці «добре» («дуже добре»);
- 90 - 100 відповідає оцінці «відмінно».

Шкала відповідності (за умови іспиту)

Шкала відповідності (за умови заліку)

¹ Див. Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу від 1 жовтня 2010 року, а також Розпорядження ректора «Про методику розрахунку підсумкової оцінки дисциплін, які читаються два і більше семестри» від 29 вересня 2010 року

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	не задовільно
1 – 34		

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100	Зараховано
85 – 89	
75 – 84	
65 – 74	
60 – 64	
1 – 59	не зараховано

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ СТОМАТОЛОГІЯ

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Код курсу, розділу	Назва курсу	Всього годин	Вид заняття		
			лекції	семінари	практичні заняття
1.	ЗМ 1. Обстеження хворого, постановка діагнозу	126	6	18	102
1.1.	Обстеження пацієнта в клініці ортопедичної стоматології. Клінічні методи обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів.	16	2	2	12
1.2.	Класифікації дефектів зубів і зубних рядів	74	4	10	60
1.3.	Зміни в зубо-щелепному апараті при частковій втраті зубів.	12		2	10
1.4.	Додаткові (спеціальні) методи обстеження.	12		2	10
1.5.	Попередній та остаточний діагноз.	12		2	10
1.6.	Контроль змістовного модуля			2	
2.	ЗМ 2. Функціональна анатомія та біомеханіка зубо-щелепного апарату. Знеболення. Невідкладна допомога	422	22	60	340
2.1.	Функціональна анатомія зубо-щелепного апарату.	56	2	8	46
2.2.	Біомеханіка зубо-щелепного апарату.	56	2	8	46
2.3.	Функціональна оклюзія. Ортопедичне лікування патологічного стирання твердих тканин зубів.	56	2	8	46
2.4.	Ортопедичне лікування вторинних деформацій зубних рядів. Ортопедичне лікування захворювань СНЩС. Ортопедичні методи лікування пацієнтів з пародонтитом.	26	2	4	20
2.5.	Апарати, що відтворюють рухи нижньої щелепи. Артикулятори - загальна характеристика. Основи роботи з артикулятором. Клінічний	26	2	4	20

	аналіз оклюзії.				
2.6.	Знеболення в клініці ортопедичної стоматології.	78	4	10	64
2.7.	Місцеві та загальні ускладнення ін'єкційного знеболення.	90	6	14	70
2.8.	Невідкладні стани на стоматологічному прийомі.	34	2	4	28
	Контроль змістовного модуля			2	
3.	ЗМ 3. Протезування окремих зубів	312	16	46	250
3.1.	Способи заміщення дефектів твердих тканин зубів, ортопедичні конструкції. Штучні коронки - види, показання до протезування.	26		4	22
3.2.	Препарування зубів під штучні коронки - правила, методики, інструментарій. Захист вітальних зубів під час та після препарування.	40	2	6	32
3.3.	Клініко-лабораторні етапи виготовлення штампованих металевих коронок, суцільнолитих металевих та комбінованих коронок.	40	2	6	32
3.4.	Провізорні коронки - показання, методики. Безпосередній метод виготовлення провізорних коронок.	40	2	6	32
3.5.	Лабораторний метод виготовлення провізорних коронок.	20	2	4	14
3.6.	Клініко-лаборагорні етапи виготовлення металокерамічних та суцільнокерамічних коронок.	46	2	6	38
3.7.	Препарування зубів під керамічні вкладки, накладки - правила, методики, інструментарій, показання до виготовлення.	54	4	8	42
3.8.	Препарування зубів під керамічні вініри - правила, методики, інструментарій, показання до виготовлення	46	2	6	38
	Контроль змістовного модуля			2	
4.	ЗМ 4. Протезування мостоподібними протезами в тому числі на імплантах. Відбитки.	180	8	26	146

4.1.	Мостоподібні протези - показання до протезування. Конструктивні особливості та біомеханіка мостоподібних протезів.	12		2	10
4.2.	Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнолитих металевих та метало-композитних мостоподібних протезів.	54	4	8	42
4.3.	Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних мостоподібних протезів.	6			6
4.4.	Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнокерамічних мостоподібних протезів.	6			6
4.5.	мостовидні протези. Показання, протипоказання, особливості виготовлення.	6			6
4.6.	Відбитки. Вібиткові матеріали. Техніки зняття відбитків.	6			6
4.7.	Техніки зняття відбитків при протезуванні на імплантатах.	12		2	10
4.8.	Цифрові відбитки. Використання інтраоральних сканерів у ортопедичній стоматології	24	2	4	18
4.9.	Ретракція. Види, матеріали, техніки. Показання до застосування, переваги на недоліки різних технік.	6			6
4.10.	Протезування незнімними ортопедичними конструкціями на імплантах.	24	2	4	18
4.11.	Фактори, що забезпечують фіксацію незнімних протезів, тимчасової та постійної фіксації ортопедичних конструкцій.	12		2	10
4.12.	Помилки та ускладнення при протезуванні штучними коронками та мостоподібними протезами.	12		2	10
	Контроль змістовного модуля			2	
	Підсумковий модульний контроль				
Модуль 2					
5	ЗМ 1. Обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів.	100	6	14	80

5.1.	Обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів. Зміни в зубоцеленому апараті при частковій втраті зубів	4	2		2
5.2.	Конструкції часткових знімних протезів - показання до протезування. Планування фіксації часткових знімних протезів. Опорні зуби, кламерні лінії	4			4
5.3.	Клініко-лабораторні етапи виготовлення часткових знімних пластинкових протезів.	8		2	6
5.4.	Методи фіксації часткових знімних протезів	8	2		6
5.5.	Обґрунтування побудови меж базисів часткових знімних протезів	18		2	16
5.6.	Визначення та фіксація співвідношення щелеп при I, II, III групах дефектів зубних рядів	8	2	2	4
5.7.	Перевірка конструкції часткових знімних протезів	6			6
5.8.	Накладання та корекція часткових знімних протезів	8		2	6
5.9.	Клініко-лабораторні етапи виготовлення бюгельних протезів	12		2	12
5.10.	Бюгельні протези - планування конструкції в залежності від клінічних умов.	8		2	6
5.11.	Види фіксуючих елементів	4			4
5.12.	Фіксація бюгельних протезів. Показання до використання різних типів механічних кріплень. Опорно-утримувальні кламери.	4			4
5.13.	Адаптація до знімних протезів, терміни користування. Ремонт та перебазування протезів	4		2	2
5.14.	Помилки та ускладнення при протезуванні частковими знімними протезами	4			4
	Контроль змістовного модуля			2	
6	ЗМ 2. Повні знімні пластинкові протези. Щелепно-лицева ортопедія.	66	4	10	52
6.1.	Обстеження порожнини рота пацієнта з повною відсутністю	4	2		2

	зубів				
6.2.	Анатомо-фізіологічні особливості протезного ложа при повній втраті зубів. Класифікація беззубих щелеп.	2			2
6.3.	Отримання анатомічних відбитків з беззубої верхньої та нижньої щелеп для виготовлення індивідуальних ложок	2			2
6.4.	Виготовлення індивідуальних ложок на верхню та нижню щелепи	4		2	2
6.5.	Отримання функціональних відбитків з верхньої та нижньої щелеп	4	2		2
6.6.	Визначення центрального співвідношення щелеп при повній адентії	6		2	4
6.7.	Фіксація і стабілізація повних знімних пластинкових протезів. Фактори стабілізації і фіксації.	4		2	2
6.8.	Клініко-лабораторні етапи виготовлення часткових знімних пластинкових протезів	4		2	2
6.9.	Підбір і методи постановки штучних зубів. Методи постановки зубів при різних прикусах	6		2	4
6.10.	Перевірка конструкції повних знімних протезів	4			4
6.11.	Фіксація повних знімних протезів. Адаптація до протезів	4			4
6.12.	Проведення корекції повних знімних протезів.	4			4
6.13.	Особливості протезування повними знімними протезами на імплантах.	4			4
6.14.	Щелепно-лицева ортопедія. Переломи щелеп. Механізм зміщення відламків. Перша лікарська допомога при переломах нижньої щелепи. Способи позалабораторної іммобілізації. Ортопедичне лікування переломів нижньої щелепи.	2			2
6.15.	Ортопедичне лікування переломів нижньої щелепи при тугорухомості відламків. Ортопедичне лікування хворих з контрактурами нижньої	4			4

	щелепи. Ортопедичне лікування хворих з несправжніми суглобами і фрагментами нижньої щелепи, що неправильно зрослися.				
6.16.	Ортопедичне лікування переломів верхньої щелепи.	2			2
6.17.	Ектопротези. Ортопедичне лікування хворих при дефектах обличчя. Клінічна картина набутих дефектів піднебіння. Методи ортопедичного лікування набутих дефектів піднебіння.	4			4
6.18.	Резекційні протези верхньої і нижньої щелеп. Вибір конструкції в залежності від локалізації резекції верхньої щелепи. Резекційні протези і особливості їх виготовленні при різних дефектах нижньої щелепи. Формуючі ортопедичні апарати. Показання до їх використання при операційних втручаннях на обличчі і щелепах.	2			2
	Контроль змістовного модуля				
	Підсумковий модульний контроль				
Всього		420	10	40	370

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Обстеження хворого, постановка діагнозу

ТЕМА 1. Обстеження пацієнта в клініці ортопедичної стоматології. Клінічні методи обстеження Обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів (8 год.)

Лекція 1. Обстеження пацієнта в клініці ортопедичної стоматології. Клінічні методи обстеження Обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів (2 год.)

Контрольні запитання та завдання:

1. Процедура опитування та збору анамнезу життя і хвороби пацієнта.
2. Обстеження СНЩС і жувальних м'язів.
3. Огляд присінку порожнини рота.
4. Огляд власне порожнини рота.

Практичне заняття (2 год.):

1. Процедура опитування та збору анамнезу життя і хвороби пацієнта.
2. Обстеження СНЩС і жувальних м'язів.

Самостійна робота (4 год.)

1. Огляд присінку порожнини рота.
2. Огляд власне порожнини рота.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.
5. Милерян В.Е. Методические основы подготовки и проведения учебных занятий в медицинских вузах (Методическое пособие): - Киев, Хрещатик, 1998. - 64с.

ТЕМА 2. Класифікації дефектів зубів і зубних рядів (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікація дефектів зубів і зубних рядів за Кенеді та критерії Епплегейта
2. Класифікація дефектів зубів і зубних рядів за Бетельманом, Л.М. Демнера і В.П. Лепіхіна, Триля-Василенко.

Самостійна робота (4 год.)

1. Класифікація дефектів зубів і зубних рядів за АСР (Americal College of Prosthodontists).

Рекомендована література:

6. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

7. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
8. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
9. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.
10. Милерян В.Е. Методические основы подготовки и проведения учебных занятий в медицинских вузах (Методическое пособие): - Киев, Хрещатик, 1998. - 64с.

ТЕМА 3. Зміни в зубо-щелепному апараті при частковій втраті зубів (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Етіологія дефектів зубних рядів
2. Патогенез дефектів зубних рядів
3. Визначення ступеня атрофії альвеолярного відростка

Самостійна робота (4 год.)

1. Первинна та вторинна травматичні оклюзії. Травматичні синдроми. Поняття прямого і відображеного травматичного вузла.

Засоби та методи профілактики карієсу, оцінка ефективності профілактичних заходів.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 4. Додаткові (спеціальні) методи обстеження (4 год.)

Практичне заняття (1 год.):

1. Рентгенологічні методи обстеження, показання, переваги і недоліки.
2. Ангіо- та реографія, міографія, УЗД. Показання до застосування.
3. Лабораторні методи дослідження показання, переваги і недоліки.

Самостійна робота (3 год.)

1. Жувальні проби: види, процедура проведення. Обчислення втрати жувальної ефективності.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

4. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ППФорміка, 2000.-152с.

ТЕМА 5 Попередній та остаточний діагноз (5 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Структура амбулаторної історії хвороби в клініці ортопедичної стоматології.
2. Медична документація лікаря ортопеда-стоматолога
3. Діагноз. Поняття, види діагнозів, компоненти основного захворювання.

Самостійна робота (3 год.)

1. Критерії встановлення основного захворювання. Складання плану ортопедичного лікування.

Рекомендована література:

5. Щербakov А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
6. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
7. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
8. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ППФорміка, 2000.-152с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Функціональна анатомія та біомеханіка зубо-щелепного апарату. Знеболення.

Невідкладна допомога

ТЕМА 7. Функціональна анатомія зубо-щелепного апарату (10 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Будова нижньої та верхньої щелеп. Контрфорси.
2. Мускулатура зубощелепної системи. Жувальні і мимічні
3. Сконево-нижньощелепний суглоб. Будова, функції.

Самостійна робота (6 год.)

1. Пародонт. Будова. Функціональна анатомія пародонта.

Рекомендована література:

1. Щербakov А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ППФорміка, 2000.-152с.

ТЕМА 8. Біомеханіка зубо-щелепного апарату (10 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Біомеханіка нижньої щелепи: вертикальні, сагітальні, трансверзальні рухи.

2. Оклюзійні криві. Прикус. Артикуляція та оклюзія.
3. Оклюзійні взаємовідношення. Закони Бонвіля.

Самостійна робота (6 год.)

1. П'ятірка Ганау та семірка Ванштейна.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 9. Функціональна оклюзія. Ортопедичне лікування патологічного стирання твердих тканин зубів (10 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Апарати, які відтворюють рухи нижньої щелепи. Види, переваги і недоліки.
2. Етіологія, клініка, діагностика патологічного стирання твердих тканин зубів.
3. Класифікація патологічного стирання твердих тканин.

Самостійна робота (6 год.)

1. Методи ортопедичного лікування патологічного стирання твердих тканин зубів в залежності від клінічної картини.

Рекомендована література:

5. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
6. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
7. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
8. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 10. Ортопедичне лікування вторинних деформацій зубних рядів. Ортопедичне лікування захворювань СНЩС. Ортопедичні методи лікування пацієнтів з пародонтитом (10 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Етіологія, клініка, діагностика вторинних деформацій зубних рядів. Класифікації вторинних деформацій зубних рядів.
2. Методи ортопедичного лікування вторинних деформацій зубних рядів.
3. Ортопедичне лікування захворювань СНЩС.

Самостійна робота (6 год.)

1. Ортопедичні методи лікування пацієнтів з пародонтитом.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
9. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
10. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
11. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
12. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 11. Апарати, що відтворюють рухи нижньої щелепи. Артикулятори - загальна характеристика. Основи роботи з артикулятором. Клінічний аналіз оклюзії (12 год.)

Лекція 2. Апарати, що відтворюють рухи нижньої щелепи. Артикулятори - загальна характеристика. Основи роботи з артикулятором. Клінічний аналіз оклюзії (2 год.)

1. Апарати, які відтворюють рухи нижньої щелепи. Види, переваги і недоліки.
2. Артикулятори - загальна характеристика, види артикуляторів переваги і недоліки.
3. Основи роботи з артикулятором. Гіпусвання в артикулятор. Постановка лицевої дуги.
4. Клінічний аналіз оклюзії: основні принципи, методики. Оклюзійні концепції.

Практичне заняття (4 год.):

1. Апарати, які відтворюють рухи нижньої щелепи. Види, переваги і недоліки.
2. Артикулятори - загальна характеристика, види артикуляторів переваги і недоліки.
3. Основи роботи з артикулятором. Гіпусвання в артикулятор. Постановка лицевої дуги.

Самостійна робота (6 год.)

1. Клінічний аналіз оклюзії: основні принципи, методики. Оклюзійні концепції.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
9. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
10. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
11. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
12. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 12. Знеболення в клініці ортопедичної стоматології (10 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Показання до місцевого знеболення. Види та засоби місцевого знеболення, їх переваги і недоліки

2. Методики місцевого знеболення на нижній щелепі.

3. Методики місцевого знеболення на верхній щелепі.

Самостійна робота (6 год.)

1. Загальне знеболення, показання та протипоказання, особливості проведення.

Рекомендована література:

1. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Захворювання пародонта / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, М.Ю. Антоненко, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин – Київ: Медицина, 2007. – Т.3. - 616 с.

2. Попович З.Б. Рентгенодіагностика захворювань зубів та тканин пародонту у дитячому та підлітковому віці / З.Б. Попович, М.М. Рожко, Е.В. Беззушко – Ів.-Франківськ: Нова зоря, 2001. – 224 с.

3. Борисенко А.В. Практична парадонтологія / А.В. Борисенко – К., 2011. - 472 с.

4. Дмитриева К.С. Пародонтит / К.С. Дмитриева – М.: медпресс-информ, 2007. – 207 с.

5. Скрипников П.М. Захворювання пародонта у дорослих і дітей / П.М. Скрипников, Л.Г. Павленко, Т.А. Хміль, К.С. Казакова - Полтава, 2010. - 140 с.

6. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць - Полтава, 2011. - 136 с.

ТЕМА 13. Місцеві та загальні ускладнення ін'єкційного знеболення (8 год.)

Практичне заняття (3 год.):

1. Гематоми, післяін'єкційний біль, неврит, міозит – причини, клініка, усунення.

2. Непритомність, колапс – причини, клініка, усунення.

3. Анафілаксія – причини, клініка, усунення.

Самостійна робота (5 год.)

1. Профілактика місцевих і загальних ускладнень ін'єкційного знеболення

Рекомендована література:

1. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Захворювання пародонта / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, М.Ю. Антоненко, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин – Київ: Медицина, 2007. – Т.3. - 616 с.

2. Попович З.Б. Рентгенодіагностика захворювань зубів та тканин пародонту у дитячому та підлітковому віці / З.Б. Попович, М.М. Рожко, Е.В. Беззушко – Ів.-Франківськ: Нова зоря, 2001. – 224 с.

3. Борисенко А.В. Практична парадонтологія / А.В. Борисенко – К., 2011. - 472 с.

4. Дмитриева К.С. Пародонтит / К.С. Дмитриева – М.: медпресс-информ, 2007. – 207 с.

5. Скрипников П.М. Захворювання пародонта у дорослих і дітей / П.М. Скрипников, Л.Г. Павленко, Т.А. Хміль, К.С. Казакова - Полтава, 2010. - 140 с.

6. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць - Полтава, 2011. - 136 с.

ТЕМА 14. Невідкладні стани на стоматологічному прийомі (9 год.)

Лекція 3. Невідкладні стани на стоматологічному прийомі (2 год.)

1. Перша допомога при раптовій зупинці серця. Перша допомога при раптовій зупинці дихання.
2. Інфаркт міокарда, причини, діагностика, перша допомога.
3. Діабетична, гіпоглікемічна, кетоацедотична кома: причини, діагностика, перша допомога.
4. Кровотечі, причини, профілактика, техніки зупинки кровотечі

Практичне заняття (2 год.):

1. Перша допомога при раптовій зупинці серця. Перша допомога при раптовій зупинці дихання.
2. Інфаркт міокарда, причини, діагностика, перша допомога.
3. Діабетична, гіпоглікемічна, кетоацедотична кома: причини, діагностика, перша допомога.

Самостійна робота (5 год.)

1. Кровотечі, причини, профілактика, техніки зупинки кровотечі

Рекомендована література:

1. Скрипник І.М. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: навч. посіб. / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 224 с.
2. Бичун А.Б. Неотложная помощь в стоматологии / А.Б. Бичун, А.В. Васильев, В.В. Михайлов – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 320 с.
3. Богашова Л. Я. Неотложная помощь в хирургической стоматологии / Л.Я. Богашова, В.Л. Мельник, В.М. Чмель, И.Б. Шевченко – Полтава, 2008. – 136 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Протезування окремих зубів

ТЕМА 16. Способи заміщення дефектів твердих тканин зубів, ортопедичні конструкції. Штучні коронки - види, показання до протезування **(8 год.)**

Лекція 4. Способи заміщення дефектів твердих тканин зубів, ортопедичні конструкції. Штучні коронки - види, показання до протезування **(2 год.)**

1. Визначення ступеня зруйнованості коронкової частини зуба. Методики. Інтерпретація результатів.
2. Класифікація ортопедичних конструкцій для відновлення коронкової частини зуба.
3. Види штучний коронок, показання до застосування, переваги і недоліки.
4. Поняття часткова «коронка». Види часткових коронок. Показання та протипоказання до протезування частковими коронками

Практичне заняття (2 год.):

1. Визначення ступеня зруйнованості коронкової частини зуба. Методики. Інтерпретація результатів.
2. Класифікація ортопедичних конструкцій для відновлення коронкової частини зуба.
3. Види штучний коронок, показання до застосування, переваги і недоліки.

Самостійна робота (4 год.)

1. Поняття часткова «коронка». Види часткових коронок. Показання та протипоказання до протезування частковими коронками

Рекомендована література:

Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.

9. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

10. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

11. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

12. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 17. Препарування зубів під штучні коронки - правила, методики, інструментарій. Захист вітальних зубів під час та після препарування (8 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Правила препарування зубів під штучні коронки.
2. Методики препарування зубів під штучні коронки види методик, переваги, недоліки, показання до застосування.
3. Захист вітальних зубів під час та після препарування. Види, методики.

Самостійна робота (4 год.)

1. Концепція IDS (Immediate dentin sealing). Особливості проведення, показання до застосування.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.

3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 18. Клініко-лабораторні етапи виготовлення штампованих металевих коронок, суцільнолитих металевих та комбінованих коронок (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Клініко-лабораторні етапи виготовлення штампованих металевих коронок
2. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнолитих металевих
3. Клініко-лабораторні етапи виготовлення комбінованих коронок.

Самостійна робота (4 год.)

1. Показання до застосування, переваги і недоліки виготовлення штампованих металевих коронок, суцільнолитих металевих та комбінованих коронок

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.

3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 19. Провізорні коронки - показання, методики. Безпосередній метод виготовлення провізорних коронок (8 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Поняття «провізорна коронка». Мета, показання до виготовлення.

2. Види матеріалів для виготовлення провізорних коронок, властивості, переваги і недоліки.

3. Прямий метод виготовлення провізорних коронок, етапи виготовлення.

Самостійна робота (4 год.)

1. Процедура фіксації провізорних коронок, матеріали для тимчасової фіксації, переваги і недоліки матеріалів для фіксації.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.

3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 20. Лабораторний метод виготовлення провізорних коронок (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Матеріали для непрямого виготовлення провізорних коронок, їх види, властивості.

2. Порівняння прямого і непрямого виготовлення провізорних коронок. Переваги і недоліки кожного з методів.

3. Клініко-лабораторні етапи виготовлення.

Самостійна робота (4 год.)

1. Процедура фіксації провізорних коронок, виготовлених непрямим методом. Матеріали для тимчасової фіксації, переваги і недоліки матеріалів для фіксації.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.

3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 21. Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних та суцільнокерамічних коронок (8 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Показання до застосування металокерамічних та суцільнокерамічних коронок.

2. Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних та суцільнокерамічних коронок.

3. Особливості препарування та зняття відбитків під металокерамічних та суцільнокерамічних коронок. Методи ретракції.

Самостійна робота (4 год.)

1. Матеріали для фіксації металокерамічних та суцільнокерамічних коронок. Властивості, переваги і недоліки. Протоколи фіксації.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.

3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 22. Препарування зубів під керамічні вкладки, накладки - правила, методики, інструментарій, показання до виготовлення (8 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання до препарування зубів під керамічні вкладки, накладки. Інструментарій для проведення препарування.
2. Правила і методики препарування зубів під керамічні вкладки, накладки.
3. Клініко-лаборагорні етапи виготовлення керамічних вкладок, накладок.

Самостійна робота (4 год.)

1. Фіксація керамічних вкладок, накладок. Види матеріалів для фіксації, їх властивості. Протоколи фіксації.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 23. Препарування зубів під керамічні вініри - правила, методики, інструментарій, показання до виготовлення **(4 год.)**

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання до препарування зубів під керамічні вініри. Інструментарій для проведення препарування.
2. Правила і методики препарування зубів під керамічні вініри.
3. Клініко-лаборагорні етапи виготовлення керамічних вінірів.

Самостійна робота (4 год.)

1. Фіксація керамічних вінірів. Види матеріалів для фіксації, їх властивості. Протоколи фіксації.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

Протезування мостоподібними протезами в тому числі на імплантах. Відбитки
ТЕМА 25. Мостоподібні протези - показання до протезування. Конструктивні особливості та біомеханіка мостоподібних протезів (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання до препарування зубів під мостоподібні протези. Інструментарій для проведення препарування.
2. Правила і методики препарування зубів під мостоподібні протези.
3. Конструктивні особливості та біомеханіка мостоподібних протезів.

Самостійна робота (2 год.)

1. Матеріали для виготовлення мостоподібних протезів. Властивості. Переваги і недоліки.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.
7. Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред. Проф. М.М. Рожко. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 872 с.

ТЕМА 26. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнолитих металевих та метало-композитних мостоподібних протезів (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання до препарування зубів під суцільнолитих металевих та метало-композитних мостоподібних протезів. Інструментарій для проведення препарування.
2. Правила і методики препарування зубів під суцільнолитих металевих та метало-композитних мостоподібних протезів.
3. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнолитих металевих та метало-композитних мостоподібних протезів.

Самостійна робота (2 год.)

1. Фіксація суцільнолитих металевих та метало-композитних мостоподібних протезів. Види матеріалів для фіксації, їх властивості. Протоколи фіксації.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

7. Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред. Проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 872 с.

ТЕМА 27. Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних мостоподібних протезів (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання до препарування зубів під металокерамічні мостоподібні протези. Інструментарій для проведення препарування.

2. Правила і методики препарування зубів під металокерамічні мостоподібні протези.

3. Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних мостоподібних протезів.

Самостійна робота (2 год.)

1. Фіксація металокерамічних мостоподібних протезів. Види матеріалів для фіксації, їх властивості. Протоколи фіксації.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К. - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.

3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

7. Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред. Проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 872 с.

ТЕМА 28. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнокерамічних мостоподібних протезів (3 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання до препарування зубів під суцільнокерамічні мостоподібні протези. Інструментарій для проведення препарування.

2. Правила і методики препарування зубів під суцільнокерамічні мостоподібні протези.

3. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнокерамічних мостоподібних протезів.

Самостійна робота (2 год.)

Фіксація суцільнокерамічних мостоподібних протезів. Види матеріалів для фіксації, їх властивості. Протоколи фіксації.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.
7. Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред.. Проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 872 с.

ТЕМА 29. Адгезивні мостовидні протези. Показання, протипоказання, особливості виготовлення (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання до виготовлення адгезивних мостоподібних протезів. Інструментарій для проведення препарування.
2. Правила і методики препарування зубів під адгезивні мостоподібні протези.
3. Етапи виготовлення адгезивних мостоподібних протезів.

Самостійна робота (2 год.)

1. Пряма і непряма методика виготовлення адгезивних мостоподібних протезів. Порівняння методик.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейников Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.
7. Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред.. Проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 872 с.

ТЕМА 30. Відбитки. Вібиткові матеріали. Техніки зняття відбитків (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Вібиткові матеріали. Класифікація, характеристика відбиткових мас.

2. Техніка зняття відбитків альгінатними масами з верхньої та нижньої щелеп.
3. Техніки зняття відбитків масами з С- та А- силікону, поліефірними масами.

Одно- та двоетапні техніки зняття відбитків

Самостійна робота (2 год.)

Критерії оцінки якості відбитків.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.
7. Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред. Проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 872 с.

ТЕМА 31. Техніки зняття відбитків при протезуванні на імплантатах (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Загальні принципи та особливості зняття відбитків при протезуванні на імплантатах.
2. Вибір матеріалу для зняття відбитків при протезуванні на імплантатах.
3. Техніка зняття відбитків закритим методом при протезуванні на імплантатах.

Самостійна робота (4 год.)

Техніка зняття відбитків відкритим методом при протезуванні на імплантатах

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.
7. Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред. Проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 872 с.

ТЕМА 32. Цифрові відбитки. Використання інтраоральних сканерів у ортопедичній стоматології (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Загальні принципи роботи цифрових сканерів. Показання до застосування у ортопедичній стоматології.

2. Техніка зняття цифрових відбитків при частковій адентії.

3. Техніка зняття цифрових відбитків з беззубих щелеп.

Самостійна робота (2 год.)

1. Техніка зняття цифрових відбитків при протезуванні на імплантатах.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. 3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 33. Ретракція. Види, матеріали, техніки. Показання до застосування, переваги на недоліки різних технік (3 год.)

Практичне заняття (1 год.):

1. Поняття ретракції, види ретракції, показання до її проведення.

2. Техніки ретракції за допомогою ретракційних ниток. Види ниток, техніки ретракції, переваги і недоліки.

3. Ретракція за допомогою ретракційних паст. Види паст, техніка ретракції, переваги і недоліки.

Самостійна робота (2 год.)

Альтернативні методи ретракції (хірургічні методи, ретракція на тимчасових коронках). Особливості проведення, переваги і недоліки.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.

2. 3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 34. Протезування незнімними ортопедичними конструкціями на імплантах (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання, протипоказання та клінічні вимоги до проведення протезування незнімними ортопедичними конструкціями на імплантах.
2. Види фіксацій незнімних ортопедичних конструкцій на імплантах їх переваги, недоліки, показання.
3. Складання плану лікування при протезуванні ортопедичними конструкціями на імплантах.

Самостійна робота (4 год.)

1. Вибір матеріалу для незнімних протетичних конструкцій на імплантах. Характеристики матеріалів їх переваги, недоліки.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. 3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 35. Фактори, що забезпечують фіксацію незнімних протезів, тимчасової та постійної фіксації ортопедичних конструкцій (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Клінічні особливості підготовки опорних зубів, фактори, що забезпечують утримання незнімних конструкцій на відпрепарованому зубі.
2. Матеріали для тимчасової фіксації. Види, властивості, характеристика. Показання до проведення тимчасової фіксації.
3. Матеріали для постійної фіксації. Види, властивості, характеристика.

Самостійна робота (2 год.)

1. Послідовність маніпуляцій лікаря стоматолога-ортопеда при здачі незнімних протезів

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. 3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

ТЕМА 36. Помилки та ускладнення при протезуванні штучними коронками та мостоподібними протезами (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Помилки і ускладнення на етапі діагностики та вибору конструкції. Види ускладнень, наслідки, їх попередження та шляхи подолання.
2. Помилки і ускладнення на етапі препарування. Види ускладнень, наслідки, їх попередження та шляхи подолання.
3. Помилки і ускладнення на етапі зняття відбитків та в лабораторії. Критерії оцінки якості відбитків. Види ускладнень, наслідки, їх попередження та шляхи подолання.

Самостійна робота (4 год.)

1. Помилки і ускладнення на етапі фіксації та після завершення лікування. Критерії оцінки якості конструкції. Види ускладнень, наслідки, їх попередження та шляхи подолання.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. 3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
6. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

Модуль 2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕМА 39. Обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів. Зміни в зубощеленному апараті при частковій втраті зубів (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Клініко-топографічна характеристика дефектів зубних рядів, класифікації дефектів зубних рядів.
2. Зміни в зубощеленному апараті при частковій втраті зубів.
3. Процедура обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів.

Самостійна робота (2 год.)

Вторинні деформації. Їх види, патогнез виникнення, їх наслідки.

Рекомендована література:

1. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
2. 3. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
4. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
5. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

6. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 40. Конструкції часткових знімних протезів - показання до протезування. Планування фіксації часткових знімних протезів. Опорні зуби, кламерні лінії (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Показання та протипоказання до протезування частковими знімними протезами
2. Основні елементи часткових знімних протезів.
3. Засоби фіксації часткових знімних протезів. Кламери.

Самостійна робота (2 год.)

1. Особливості підготовки опорних зубів до протезування частковими знімними протезами

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 41. Клініко-лабораторні етапи виготовлення часткових знімних пластинкових протезів (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Складання плану лікування. Зняття відбитків з частково беззубих щелеп.
2. Поняття центрального співвідношення. Методи визначення центрального співвідношення.
3. Техніка гіпсування моделей в артикулятор. Постановка лицевої дуги.

Лабораторні етапи виготовлення ЧЗП.

Самостійна робота (2 год.)

Перевірка постановки штучних зубів. Перевірка готової конструкції перед здачею. Припасування та корекція ЧЗП.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 42. Методи фіксації часткових знімних протезів (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Поняття фіксації і стабілізації протезів. Анатомічна ретенція.
2. Засоби механічної фіксації. Класифікація кламерів.
3. Будова кламерів, вимоги до виготовлення кламерів. Техніка виготовлення.

Самостійна робота (2 год.)

Види кламерної фіксації. Вимоги до опорних зубів.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 43. Обґрунтування побудови меж базисів часткових знімних протезів (4 год.)**Практичне заняття (2 год.):**

1. Межі базису часткового пластинкового протезу на верхню щелепу.
2. Межі базису часткового пластинкового протезу на нижню щелепу.
3. Техніка ізоляції піднебінного торуса та екзостозів

Самостійна робота (2 год.)

1. Класифікація дефектів зубних рядів за Кеннеді, правила Епплгейта (Applegate).

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 44. Визначення та фіксація співвідношення щелеп при I, II, III групах дефектів зубних рядів (6 год.)**Лекція 7. Визначення та фіксація співвідношення щелеп при I, II, III групах дефектів зубних рядів (2 год.)****Практичне заняття (2 год.):**

1. Поняття центральної оклюзії (ЦО) та центрального співвідношення (ЦС).
Групи дефектів зубних рядів за Бетельманом.
2. Методи визначення ЦС при I, II, III групах дефектів.
3. Визначення висоти окклюдії

Самостійна робота (2 год.)

Наслідки неправильно визначеної ЦС та шляхи її подолання

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 45. Перевірка конструкції часткових знімних протезів (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Класифікації злоякісних пухлин ЩЛД.
2. Етіологія, принципи побудови злоякісних новоутворень м'яких тканин ЩЛД.
3. Основні і додаткові методи обстеження дитини з злоякісними новоутвореннями тканин ЩЛД.

Самостійна робота (2 год.)

Перевірка визначення ЦС та щільності контактів штучних зубів. Методи корекції.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 46. Накладання та корекція часткових знімних протезів (4 ГОД.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Оцінка країв прилягання базису на верхній щелепі.
2. Оцінка країв прилягання базису на нижній щелепі.
3. Перевірка оклюзійних співвідношень. Правила користування протезами.

Самостійна робота (2 год.)

1. Корекція часткових знімних пластинкових протезів. Помилки і ускладнення на етапах накладання та корекції ЧЗП.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 47. Клініко-лабораторні етапи виготовлення бюгельних протезів (6 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Перше клінічне відвідування. Перший лабораторний етап. Характеристика етапів, послідовність дій.
2. Друге клінічне відвідування. Другий лабораторний етап. Характеристика етапів, послідовність дій.
3. Третє клінічне відвідування. Третій лабораторний етап. Характеристика етапів, послідовність дій.

Самостійна робота (2 год.)

Четверте клінічне відвідування. Четвертий лабораторний етап. Характеристика етапів, послідовність дій.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.

2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 48. Бюгельні протези - планування конструкції в залежності від клінічних умов (6 ГОД.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Будова бюгельних протезів, переваги і недоліки.
2. Показання та протипоказання до протезування бюгельними протезами.
3. Загальні принципи конструювання дуги бюгельного протезу на верхній щелепі.

Самостійна робота (2 год.)

1. Загальні принципи конструювання дуги бюгельного протезу на верхній щелепі.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 49. Види фіксуючих елементів (8 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Кламери, будова, вимоги до кламерів у бюгельних протезах.
2. Класифікація кламерів. Системи кламерів. Функції та показання до кламерів.

Самостійна робота (4 год.)

Непрямі фіксатори. Види, призначення.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

4. Король М.Д., Коробейніков Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I. - Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ТЕМА 50. Фіксація бюгельних протезів. Показання до використання різних типів механічних кріплень. Опорно-утримувальні кламери (10 ГОД.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Кінематика бюгельних протезів при включених дефектах.
2. Кінематика бюгельних протезів при кінцевих дефектах.

Самостійна робота (6 год.)

Аттачмени. Показання до протезування бюгельними протезами на аттачменах.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ППФорміка, 2000.-152с

ТЕМА 51. Адаптація до знімних протезів, терміни користування. Ремонт та перебазування протезів *(10 год.)*

Практичне заняття (4 год.):

1. Три фази адаптації до зубних протезів.
2. Накладання бюгельних протезів. Корекція бюгельних протезів. Техніка прямого перебазування.
3. Техніка непрямого перебазування.

Самостійна робота (6 год.)

1. Терміни користування протезами, причини поломок, техніки ремонту.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
4. Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ортопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ППФорміка, 2000.-152с

ТЕМА 52. Помилки та ускладнення при протезуванні частковими знімними протезами *(7 год.)*

Практичне заняття (3 год.):

1. Помилки на ускладнення на I клінічному та лабораторному етапі. Причини виникнення, шляхи усунення.
2. Помилки на ускладнення на II клінічному та лабораторному етапі. Причини виникнення, шляхи усунення.
3. Помилки на ускладнення на III клінічному та лабораторному етапі. Причини виникнення, шляхи усунення.

Самостійна робота (6 год.)

Помилки на ускладнення на IV клінічному та лабораторному етапі. Причини виникнення, шляхи усунення.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
3. Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.

4. Король М.Д., Коробейников Л.С., Кіндій Д.Д. Практикум з ртopedичної стоматології. Частина І.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Повні знімні пластинкові протези. Щелепно-лицева ортопедія

ТЕМА 54. Обстеження порожнини рота пацієнта з повною відсутністю зубів (6 год.)

Лекція 8. Обстеження порожнини рота пацієнта з повною відсутністю зубів (2 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Анамнез хворого з повною відсутністю зубів. Основні скарги. Медичний анамнез. Стоматологічний анамнез.
2. Обстеження. Зовнішній загальний огляд. Зменшення нижньої третини обличчя, виразність носо-губних та підборідної складок, ступінь відкривання рота (вільне, утруднене). Скрово-нижньощелепний суглоб. Обстеження жувальної мускулатури.
3. Внутрішньоротове обстеження. Оцінка стану кісткових та слизових утворень, що впливають на фіксацію протеза в порожнині рота.

Самостійна робота (2 год.)

1. Визначення рухомості та податливості слизової оболонки. Топографія лінії «А» та нейтральної зони. Оцінка стану слизової оболонки беззубих щелеп за Супле і Люндом.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.

ТЕМА 55. Анатомо-фізіологічні особливості протезного ложа при повній втраті зубів. Класифікація беззубих щелеп (4 ГОД.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Особливості анатомії зубощелепного апарату при повній втраті зубів
2. Особливості гістологічної будови слизової оболонки порожнини рота та кісткової тканини альвеолярних відростків
3. Фізіологія зубощелепного апарату у хворих з повною відсутністю зубів. Особливості фізіології у різні вікові періоди

Самостійна робота (2 год.)

1. Патологічні зміни в зубощелепному апараті при повній втраті зубів. Класифікація беззубих щелеп за Шредером, Келером та Оксманом.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 56. Отримання анатомічних відбитків з беззубої верхньої та нижньої щелеп для виготовлення індивідуальних ложок (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Отримання анатомічних відбитків при повній відсутності зубів. Призначення. Особливості проведення

2. Вибір відбиткової ложки та матеріалу для отримання анатомічних відбитків з беззубих щелеп.

3. Методика отримання анатомічних відбитків з верхньої та нижньої беззубих щелеп гіпсом. Методика отримання анатомічних відбитків з верхньої та нижньої беззубих щелеп альгінатною масою.

Самостійна робота (2 год.)

1. Методика одномоментного зняття анатомічних відбитків з беззубих щелеп. Оцінка якості анатомічного відбитка при повній відсутності зубів. Дезінфекція відбитків.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 57. Виготовлення індивідуальних ложок на верхню та нижню щелепи (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Методика одномоментного виготовлення індивідуальної ложки. переваги та недоліки.
2. Методи виготовлення індивідуальної ложки в лабораторії
3. Матеріали для виготовлення індивідуальних ложок

Самостійна робота (2 год.)

1. Порівняльна характеристику різних методів лабораторного виготовлення індивідуальних ложок.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 58. Отримання функціональних відбитків з верхньої та нижньої щелеп (5 год.)

Практичне заняття (3 год.):

1. Поняття функціонального відбитка, мета отримання.
2. Методика отримання функціонального відбитка
3. Методика отримання функціональних відбитків за допомогою жорстких індивідуальних ложок, припасованих з використанням проб Гербста.

Самостійна робота (2 год.)

1. Тактика лікаря при отриманні функціонального відбитка при наявності рухомого альвеолярного гребеня.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 59. Визначення центрального співвідношення щелеп при повній адентії (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Етапи визначення та фіксації центрального співвідношення беззубих щелеп.

2. Вимоги до воскових шаблонів з прикусними валиками. Методика формування вестибулярного овалу.

3. Визначення рівня протетичної площини та правила її формування у хворого з повною відсутністю зубів. Методи визначення міжальвеолярної висоти.

Самостійна робота (2 год.)

1. Визначення й фіксація мезіодистального співвідношення щелеп. Орієнтовні лінії, значення для конструювання зубних рядів.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 60. Фіксація і стабілізація повних знімних пластинкових протезів. Фактори стабілізації і фіксації (6 год.)

Лекція 9. Фіксація і стабілізація повних знімних пластинкових протезів. Фактори стабілізації і фіксації (2 год.)

1. Поняття фіксації, стабілізації та рівноваги повних знімних протезів. Методи фіксації (механічні, біомеханічні, фізичні та біофізичні). Застосування адгезивних препаратів для поліпшення фіксації протезів.

2. Анатомічна ретенція. Топографія під'язикового, ретромолярного та ретроальвеолярного простору

3. Перевірка фіксації повних знімних протезів в порожнині рота пацієнта.

4. Адаптація до протезів. Фази адаптації до протезів за В.Ю.Курляндським. Гігієнічна обробка повних знімних протезів.

Практичне заняття (2 год.):

1. Поняття фіксації, стабілізації та рівноваги повних знімних протезів. Методи фіксації (механічні, біомеханічні, фізичні та біофізичні). Застосування адгезивних препаратів для поліпшення фіксації протезів.

2. Анатомічна ретенція. Топографія під'язикового, ретромолярного та ретроальвеолярного простору

3. Перевірка фіксації повних знімних протезів в порожнині рота пацієнта.

Самостійна робота (2 год.)

1. Адаптація до протезів. Фази адаптації до протезів за В.Ю.Курляндським. Гігієнічна обробка повних знімних протезів.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 61. Клініко-лабораторні етапи виготовлення часткових знімних пластинкових протезів (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Послідовність дій лікаря стоматолога-ортопеда на клінічних етапах.

2. Матеріали, що використовуються для виготовлення повних знімних протезів. Види базисних полімерів (жорсткі, еластичні), їх фізичні та механічні властивості.

3. Методи формування та полімеризації базисів зубних протезів. Компресійне та ливарне пресування. Прямий, зворотній та комбінований методи гіпсування воскової репродукції протеза в кювету. Режими полімеризації пластмаси.

Самостійна робота (2 год.)

1. Принципи постановки зубів. Види постановок, їх переваги і недоліки

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 62. Підбір і методи постановки штучних зубів. Методи постановки зубів при різних прикусах (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Підбір і методи постановки штучних зубів.

Самостійна робота (2 год.)

1. Методи постановки зубів при різних прикусах

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344
3. Головкин Н. В. Ортодонтические аппараты / Н.В. Головкин - Вінниця: «Нова книга», 2006. - 216с.
4. Куроедова В.Д. Атлас ортодонтических аппаратов / В.Д. Куроедова, В.Н. Ждан, Л.Б. Галич - Полтава: Дивосвіт, 2011. - 153с

ТЕМА 63. Перевірка конструкції повних знімних протезів (4 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Візуальний огляд гіпсових моделей щелеп.
2. Перевірка постановки штучних зубів в оклюдаторі або артикуляторі;

Самостійна робота (2 год.)

1. Перевірка воскового базису зі штучними зубами у ротовій порожнині. Методи усунення помилок

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 64. Фіксація повних знімних протезів. Адаптація до протезів (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Поняття фіксації, стабілізації та рівноваги повних знімних протезів.
2. Методи фіксації (механічні, біомеханічні, фізичні та біофізичні). Застосування адгезивних препаратів для поліпшення фіксації протезів.
3. Анатомічна ретенція. Топографія під'язикового, ретромолярного та ретроальвеолярного простору.

Самостійна робота (4 год.)

1. Перевірка фіксації повних знімних протезів в порожнині рота пацієнта. Адаптація до протезів. Фази адаптації до протезів за В.Ю.Курляндським.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 65. Проведення корекції повних знімних протезів (6 год.)

Практичне заняття (2 год.):

1. Методи перевірки прилягання корекції.
2. Засоби і методи корекції протезів.
3. Метод прямого перебазування. Показання, переваги, недоліки.

Самостійна робота (4 год.)

Метод непрямого перебазування Показання, переваги, недоліки.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 66. Особливості протезування повними знімними протезами на імплантах (8 год.)

Лекція 10. Особливості протезування повними знімними протезами на імплантах (2 год.)

1. Складання плану лікування при протезуванні повними знімними протезами на імплантах. Показання та протипоказання.
2. Особливості підготування протезного ложа до прозування на імплантах.
3. Методи та засоби фіксації повних знімних протезів на імплантах. Їх переваги і недоліки.
4. Техніка зняття відбитків з беззубих щелеп при протезуванні на імплантах.

Практичне заняття (2 год.):

1. Складання плану лікування при протезуванні повними знімними протезами на імплантах. Показання та протипоказання.
2. Особливості підготування протезного ложа до прозування на імплантах.

Самостійна робота (4 год.)

1. Методи та засоби фіксації повних знімних протезів на імплантах. Їх переваги і недоліки.
2. Техніка зняття відбитків з беззубих щелеп при протезуванні на імплантах.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344

ТЕМА 67. Щелепно-лицева ортопедія. Переломи щелеп. Механізм зміщення відламків. Перша лікарська допомога при переломах нижньої щелепи. Способи позалaborаторної іммобілізації. Ортопедичне лікування переломів нижньої щелепи (8 ГОД.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Класифікація переломів нижньої щелепи.
2. Етіологічні фактори виникнення переломів. Механізм зміщення відламків.
3. Клінічна картина, діагностика переломів нижньої щелепи.

Самостійна робота (4 год.)

1. Перша лікарська допомога при переломах нижньої щелепи. Способи позалабораторної іммобілізації.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344
3. Лебеденко И.Ю. Клинические методы диагностики функциональных нарушений зубочелюстной системы / И.Ю. Лебеденко, С.Д. Арутюнов, М.М. Антоник, А.А. Спутников - медпресс-информ, 2011. - 112с.
4. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць - Полтава, 2011. - 136 с.
5. Маланчук В.А. Логвиненко И.П., Маланчук Т.О. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия / В.А. Маланчук, И.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук – К, 2011. – Т.1. - 672с.+ 16с. Цветн. Вкл.
6. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія / О.О.Тимофеев - К.: Медицина, 2011. - 752 с.

ТЕМА 68. Ортопедичне лікування переломів нижньої щелепи при тугорухомості відламків. Ортопедичне лікування хворих з контрактурами нижньої щелепи. Ортопедичне лікування хворих з несправжніми суглобами і фрагментами нижньої щелепи, що неправильно зрослися (**8 ГОД.**)

Практичне заняття (4 год.):

1. Ортопедичне лікування переломів нижньої щелепи при тугорухомості відламків.
2. Ортопедичне лікування хворих з контрактурами нижньої щелепи.

Самостійна робота (4 год.)

1. Ортопедичне лікування хворих з несправжніми суглобами і фрагментами нижньої щелепи, що неправильно зрослися.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344
3. Лебеденко И.Ю. Клинические методы диагностики функциональных нарушений зубочелюстной системы / И.Ю. Лебеденко, С.Д. Арутюнов, М.М. Антоник, А.А. Спутников - медпресс-информ, 2011. - 112с.
7. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць - Полтава, 2011. - 136 с.
8. Маланчук В.А. Логвиненко И.П., Маланчук Т.О. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия / В.А. Маланчук, И.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук – К, 2011. – Т.1. - 672с.+ 16с. Цветн. Вкл.

9. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія / О.О.Тимофеев - К.: Медицина, 2011. - 752 с.

ТЕМА 69. Ортопедичне лікування переломів верхньої щелепи (8 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Класифікація переломів верхньої щелепи
2. Етіологічні фактори виникнення переломів. Механізм зміщення відламків.
3. Клінічна картина, діагностика переломів верхньої щелепи.

Самостійна робота (4 год.)

1. Перша лікарська допомога при переломах верхньої щелепи. Способи позалабораторної іммобілізації.

Рекомендована література:

1. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
2. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344
3. Лебеденко И.Ю. Клинические методы диагностики функциональных нарушений зубочелюстной системы / И.Ю. Лебеденко, С.Д. Арутюнов, М.М. Антоник, А.А. Спутников - медпресс-информ, 2011. - 112с.
10. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць - Полтава, 2011. - 136 с.
11. Маланчук В.А. Логвиненко И.П., Маланчук Т.О. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия / В.А. Маланчук, И.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук – К, 2011. – Т.1. - 672с.+ 16с. Цветн. Вкл.
12. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія / О.О.Тимофеев - К.: Медицина, 2011. - 752 с.

ТЕМА 70. Ектопротези. Ортопедичне лікування хворих при дефектах обличчя. Клінічна картина набутих дефектів піднебіння. Методи ортопедичного лікування набутих дефектів піднебіння (8 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Ектопротези. Види ектопротезів. Показання до виготовлення.
2. Клінічна картина набутих дефектів піднебіння.
3. Методи ортопедичного лікування набутих дефектів піднебіння.

Самостійна робота (4 год.)

1. Ортопедичне лікування хворих при дефектах обличчя.

Рекомендована література:

1. Рожко М.М. Ортопедическая стоматология / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько - К.: Книга-плюс, 2003. - 552с.
2. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко – К.: «Medbooks»; 2012. - 348 с.

ТЕМА 71. Резекційні протези верхньої і нижньої щелеп. Вибір конструкції в залежності від локалізації резекції верхньої щелепи. Резекційні протези і особливості їх

виготовленні при різних дефектах нижньої щелепи. Формуючі ортопедичні апарати. Показання до їх використання при операційних втручаннях на обличчі і щелепах (6 год.)

Практичне заняття (4 год.):

1. Резекційні протези верхньої і нижньої щелеп. Вибір конструкції в залежності від локалізації резекції верхньої щелепи.
2. Резекційні протези і особливості їх виготовленні при різних дефектах нижньої щелепи.

Самостійна робота (2 год.)

1. Профілактика Формуючі ортопедичні апарати. Показання до їх використання при операційних втручаннях на обличчі і щелепах.

Рекомендована література:

1. Рожко М.М. Ортопедическая стоматология / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько - К.: Книга-плюс, 2003. - 552с.
2. Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
3. Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344
4. Лебеденко И.Ю. Клинические методы диагностики функциональных нарушений зубочелюстной системы / И.Ю. Лебеденко, С.Д. Арутюнов, М.М. Антоник, А.А. Спутников - **медпресс-информ**, 2011. - 112с
5. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць - Полтава, 2011. - 136 с.
6. Маланчук В.А. Логвиненко И.П., Маланчук Т.О. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия / В.А. Маланчук, И.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук – К, 2011. – Т.1. - 672с.+ 16с. Цветн. Вкл.
7. Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія / О.О.Тимофеев - К.: Медицина, 2011. - 752 с.

**РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА**

1. Бернадский Ю.И. Основы челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии / Ю.И. Бернадский – М.: Мед. лит., 2007. – 404с.
2. Виноградова Т.Ф. Атлас по стоматологическим заболеваниям у детей / Т.Ф. Виноградова - М.: «Медпресс-инфо», 2007. - 168 с.
3. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Фантомний курс / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин – Київ: Медицина, 2007. – Т.1. - 304 с.
4. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Методи обстеження хворого / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин – Київ: Медицина, 2007. – Т.2. - 408 с.
5. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Захворювання пародонта / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, А.М. Політун, М.Ю. Антоненко, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин – Київ: Медицина, 2007. – Т.3. - 616 с.
6. Данилевський М.Ф. Терапевтична стоматологія. Захворювання слизової оболонки порожнини рота / М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко, Л.Ф. Сідельникова, О.Ф. Несин, Ж.І. Рахній – Київ: Медицина, 2007. – Т.4. - 640 с.
7. Дубровина Е. В. Местная анестезия в стоматологии. Атлас / Е.В. Дубровина - Полтава, 2010. - 487с.
8. Калюжна Л.Д. Хвороби шкіри обличчя слизової оболонки ротової порожнини та червоної облямівки губ: навч. посібн. / Л.Д. Калюжна, Г.Ф. Білоклицька – К., 2007. - 271с.
9. Куцевляк В.И. Ортодонтия. Учебное пособие для студентов стоматологического факультета, врачей-интернов / В.И. Куцевляк – Харьков: Крокус, 2006. – 327с.
10. Маланчук В.А. Логвиненко И.П., Маланчук Т.О. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия / В.А. Маланчук, И.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук – К, 2011. – Т.1. - 672с.+ 16с. цветн. вкл.

- 11.Маланчук В.А. Логвиненко И.П., Маланчук Т.О. Хирургическая стоматология и челюстно-лицевая хирургия / В.А. Маланчук, И.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук – К, 2011. – Т.2. - 608с.+ 16с. цветн. вкл.
- 12.Назаров В.М. Нейростоматология / В.М. Назаров – Akademia, 2008. – 255 с.
- 13.Попович З.Б. Рентгенодіагностика захворювань зубів та тканин пародонту у дитячому та підлітковому віці / З.Б. Попович, М.М. Рожко, Е.В. Безвушко – Ів.-Франківськ: Нова зоря, 2001. – 224 с.
- 14.Рожко М.М. Ортопедическая стоматология / М.М. Рожко, В.П. Неспрядько - К.: Книга-плюс, 2003. - 552с.
- 15.Скрипник І.М. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: навч.посіб. / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 224 с.
- 16.Стоматологія: підручник: У 2 книгах / М.М. Рожко, З.Б. Попович, П.М. Скрипников та ін.; за ред.. проф. М.М. Рожка. - К.: ВСВ «Медицина», 2013. - 872 с.
- 17.Терапевтична стоматологія / за редакцією проф. Ніколішина А.К - Полтава: Дивосвіт, 2005. – Т.1. - 309с.
- 18.Терапевтична стоматологія / за ред. проф. Ніколішина А.К. - Полтава: Дивосвіт, 2007. – Т.2 - 304с.
- 19.Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии / А.А. Тимофеев - Medbooks, 2012. - 1048с.
- 20.Тимофеев О.О. Щелепно-лицева хірургія / О.О.Тимофеев - К.: Медицина, 2011. - 752 с.
21. Тимофеев О.О. Захворювання слинних залоз / О.О. Тимофеев – Львів: «ВНТЛ-Класика», 2007. – 160 с.
- 22.Флис П.С. Ортодонтия / П.С. Флис – К.: Медицина, 2008. – 360 с. + 4с. цв. вкл.
- 23.Хоменко Л.А. Профилактика стоматологических заболеваний / Л.А. Хоменко - К.: „Книга плюс”, 2007. - 128 с.

- 24.Хоменко Л.А. Терапевтическая стоматология детского возраста / Л.А. Хоменко - К.: «Книга плюс», 2007. - 815 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Аболмасов Н.Г. Ортодонтия: Учебное пособие / Н.Г. Аболмасов, Н.Н. Аболмасов - М.: МЕДпресс-информ, 2008. - 424с.
2. Биберман Я. М. Одонтогенные воспалительные заболевания / Я.М. Биберман - М.: ГОУ ВУНМЦ, 2008. - 108 с.
3. Бичун А.Б. Неотложная помощь в стоматологии / А.Б. Бичун, А.В. Васильев, В.В. Михайлов - М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. - 320 с.
4. Богашова Л. Я. Неотложная помощь в хирургической стоматологии / Л.Я. Богашова, В.Л. Мельник, В.М. Чмель, И.Б. Шевченко - Полтава, 2008. - 136 с.
5. Борисенко А.В. Практична парадонтологія / А.В. Борисенко - К., 2011. - 472 с.
6. Галич Л.Б. Клініка і лікування вроджених щілин верхньої губи та піднебіння / Л.Б. Галич - Полтава: «Астрей», 2005. - 79с.
7. Головкин Н. В. Ортодонтичні апарати / Н.В. Головкин - Вінниця: «Нова книга», 2006. - 216с.
8. Головкин Н.В. Профілактика зубощелепних аномалій / Н.В. Головкин - Вінниця: «Нова книга», 2005. - 271с.
9. Грицай Н.М. Нейростоматологія / Н.М. Грицай, Н.О. Кобзиста - К.: Здоров'я, 2001. - 144 с.
10. Дмитриева К.С. Пародонтит / К.С. Дмитриева - М.: МЕДпресс-информ, 2007. - 207 с.
11. Дорошенко С.І. Синдроми в ортодонтії / С.І. Дорошенко - К.: Здоров'я, 2008. - 96с.
12. Дорошенко С.И. Основы телерентгенографии / С.И. Дорошенко, Е.А. Кульгинский - К.: Здоров'я, 2007. - 72с.

13. Казарина М.Н. Глосалгия: этиология, клиника, лечение / М.Н. Казарина - М.: НГМА, 2008. - 124 с.
14. Каськова Л.Ф. Алергічні стоматити у дітей: [навч. посібник для студентів та лікарів-інтернів стомат. факультету вищих мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / Л.Ф. Каськова, О.О. Карпенко, Л.Ф. Чуприна та ін. - Полтава: Укрпромторгсервіс, 2011. - 104с.
15. Каськова Л.Ф. Герпетична інфекція в дитячій стоматології: [навч. посібник для студентів та лікарів-інтернів стомат. факультету вищих мед. закладів III-IV рівнів акредитації] / Л.Ф. Каськова, О.В. Хміль, І.О. Сіркович - Полтава: Укрпромторгсервіс, 2011. - 120с.
16. Кононенко Ю.Г. Местное обезболивание в амбулаторной стоматологии. - 3-е изд / Ю.Г. Кононенко, Н.М. Рожко, Г.П. Рузин - Киев: Книга плюс, 2012. - 96с.
17. Кононенко Ю.Г. Клінічний довідник лікаря стоматолога загального профілю. Клініка, діагностика, методи лікування / Ю.Г. Кононенко, М.М. Рожко - К.: «Medbooks», 2012. - 348 с.
18. Косенко К.М. Критерії медико - економічної оцінки надання стоматологічної допомоги на I, II та III рівнях. Амбулаторна допомога / К.М. Косенко - Одеса, 2001. - 361с.
19. Куроедова В.Д. Атлас ортодонтических аппаратов / В.Д. Куроедова, В.Н. Ждан, Л.Б. Галич - Полтава: Дивосвіт, 2011. - 153с.
20. Куроедова В.Д. Проблеми ВІЛ/СНІДу в стоматології. Навчальний посібник / В.Д. Куроедова та ін. - Полтава, 2004. - 93 с.
21. Лебеденко И.Ю. Клинические методы диагностики функциональных нарушений зубочелюстной системы / И.Ю. Лебеденко, С.Д. Арутюнов, М.М. Антоник, А.А. Спутников - МЕДпресс-информ, 2011. - 112с.
22. Максименко П.Т. Затруднения и ошибки в диагностике заболеваний слизистой оболочки полости рта, губ, языка / П.Т. Максименко, А.П. Шейко - Полтава, 2012. - 120 с.

23. Николаев А.И. Практическая терапевтическая стоматология. Издание 8 / А.И. Николаев, Л.М. Цепов – М: МЕДпресс-информ, 2008. – 960с.
24. Павленко О.В., Довідник з ендодонтії / О.В. Павленко, Ю.М. Беличенко, Т.М. Волосовець, С.В. Аль-Алавні – Сімферополь: Н. Оріанда, 2010. – 326 с.
25. Павленко О.В. Стандарти надання стоматологічної допомоги населенню України. Ортопедична стоматологія / О.В. Павленко, П.М. Скрипников, Д.Р. Шиленко, О.А. Писаренко - Полтава, 2012. - Т.2. - 140 с.
26. Панчишин М. Неотложные состояния в стоматологической практике / М. Панчишин - К.: «Medbooks», 2012. – 210 с.
27. Параскевич В.Л. Дентальная имплантология / В.Л. Параскевич – Беларусь.: Медицинское информационное агентство, 2011. – 430 с.
28. Пачес А.И. Опухоли слюнных желез / А.И. Пачес – М.: Практическая медицина, 2009. – 470с.
29. Попруженко Т. В. Профилактика основных стоматологических заболеваний / Т.В. Попруженко, Т.Н. Терехова – М: МЕДпресс-информ, 2009. - 464с.
30. Рузин Г.П. Хирургическая стоматология в схемах и таблицах / Г.П. Рузин, А.А. Дмитриева - Винница: Новая книга, 2007. - 120 с.
31. Скрипникова Т.П. Клиническая эндодонтия / Т.П. Скрипникова, П.Н. Скрипников - Полтава, 2009. - 35 с.
32. Скрипников П.М. Стандарти надання стоматологічної допомоги населенню України. Терапевтична стоматологія / П.М. Скрипников, Л. Г. Павленко, Д.Р. Шиленко, Ю.І. Мастеров – Полтава, 2009. – Том 1 - 157с.
33. Скрипников П.М. Захворювання пародонта у дорослих і дітей / П.М. Скрипников, Л.Г. Павленко, Т.А. Хміль, К.С. Казакова - Полтава, 2010. - 140 с.
34. Скрипников П.М. Амбулаторна пародонтальна хірургія / П.М. Скрипников, С.В. Коломієць - Полтава, 2011. - 136 с.

- 35.Скрипников П.М. Ураження шкіри обличчя та слизової оболонки порожнини рота вірусом простого герпесу I типу (клінічні прояви, діагностика, методи лікування, профілактика): навч. пос. / П.М. Скрипников, К.Є. Іщейкін, І.П. Кайдашев та ін. - Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. - 84 с.
- 36.Ткаченко П.І. Дитяча хірургічна стоматологія. Амбулаторний прийом: [навч. посібник для студентів стомат. факультету вищих мед. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів] / П.І. Ткаченко, С.О. Білоконь, О.В. Гуржій та ін. - Полтава: АСМІ, 2011. - 102с.
- 37.Ткаченко П.І. Гострі одонтогенні процеси щелепно-лицевої ділянки в дітей (періостит, остеомієліт, лімфаденіт): навч. посібник для студентів стомат. факультету вищих мед. закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів / П.І. Ткаченко - Львів: Компакт-ЛВ, 2006. - 104с.
- 38.Хорошилкина Ф.Я. Ортодонтия. Дефекты зубов, зубных рядов, аномалии прикуса, морфофункциональные нарушения в челюстно-лицевой области и их комплексное лечение / Ф.Я. Хорошилкина - М.: ООО «Медицинское информационное агенство», 2006. - 544 с.:ил.
- 39.Цветкова Л.А. Заболевания слизистой оболочки полости рта / Л.А. Цветкова, С.Д. Арютюнов, Л.В. Петрова, Ю.Н. Перламутров - Москва.: МЕДпресс-информ, 2006. - 201с.
- 40.Шинкевич В.І., Кайдашев І.П. Карієс зубів: навчальний посібник / В.І. Шинкевич, І.П. Кайдашев - Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. - 98 с.
- 41.Щербаков А.С. та ін. Ортопедична стоматологія: Підручник. - СПб, 1997. - С. 86-94.
- 42.Коновалов А.П., Курякина Н.В., Митин Н.Е. Фантомный курс ортопедической стоматологии / Под ред. проф. Н.В. Трезубова. - М.: Медицинская книга; Н.Новгород: Изд-во НГМА, 1999. - 344 с.
- 43.Шилова Г.Б., Почтарьов А.А., Король М.Д. Практикум з ортопедичної стоматології: Навч. посібник. - Полтава, 1995. - 140 с.
- 44.Король М.Д., Коробейніков Л.С, Кіндій Д.Д. Практикум з ртопедичної стоматології. Частина I.- Полтава: ПП Форміка, 2000.-152с.

45.Милерян В.Е. Методические основы подготовки и проведения учебных занятий в медицинских вузах (Методическое пособие): - Киев, Хрещатик, 1998. - 64с.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Обстеження пацієнта в клініці ортопедичної стоматології. Клінічні методи обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів.
2. Класифікації дефектів зубів і зубних рядів
3. Зміни в зубо-щелепному апараті при частковій втраті зубів.
4. Додаткові (спеціальні) методи обстеження.
5. Попередній та остаточний діагноз.
6. Функціональна анатомія зубо-щелепного апарату.
7. Біомеханіка зубо-щелепного апарату.
8. Функціональна оклюзія. Ортопедичне лікування патологічного стирання твердих тканин зубів.
9. Ортопедичне лікування вторинних деформацій зубних рядів. Ортопедичне лікування захворювань СНЩС. Ортопедичні методи лікування пацієнтів з пародонтитом.
10. Апарати, що відтворюють рухи нижньої щелепи. Артикулятори - загальна характеристика. Основи роботи з артикулятором. Клінічний аналіз оклюзії.
11. Знеболення в клініці ортопедичної стоматології.
12. Місцеві та загальні ускладнення ін'єкційного знеболення.
13. Невідкладні стани на стоматологічному прийомі.
14. Способи заміщення дефектів твердих тканин зубів, ортопедичні конструкції. Штучні коронки - види, показання до протезування.
15. Препарування зубів під штучні коронки - правила, методики, інструментарій. Захист вітальних зубів під час та після препарування.
16. Клініко-лабораторні етапи виготовлення штампованих металевих коронок, суцільнолитих металевих та комбінованих коронок.
17. Провізорні коронки - показання, методики. Безпосередній метод виготовлення провізорних коронок.
18. Лабораторний метод виготовлення провізорних коронок.
19. Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних та суцільнокерамічних коронок.
20. Препарування зубів під керамічні вкладки, накладки - правила, методики, інструментарій, показання до виготовлення.
21. Препарування зубів під керамічні вініри - правила, методики, інструментарій, показання до виготовлення
22. Мостоподібні протези - показання до протезування. Конструктивні особливості та біомеханіка мостоподібних протезів.
23. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнолитих металевих та металокompозитних мостоподібних протезів.
24. Клініко-лабораторні етапи виготовлення металокерамічних мостоподібних протезів.
25. Клініко-лабораторні етапи виготовлення суцільнокерамічних мостоподібних протезів.
26. Адгезивні мостовидні протези. Показання, протипоказання, особливості виготовлення.
27. Відбитки. Вібиткові матеріали. Техніки зняття відбитків.
28. Техніки зняття відбитків при протезуванні на імплантатах.
29. Цифрові відбитки. Використання інтраоральних сканерів у ортопедичній стоматології.
30. Ретракція. Види, матеріали, техніки. Показання до застосування, переваги на недоліки різних технік.
31. Протезування незнімними ортопедичними конструкціями на імплантах.
32. Фактори, що забезпечують фіксацію незнімних протезів, тимчасової та постійної фіксації ортопедичних конструкцій.
33. Помилки та ускладнення при протезуванні штучними коронками та мостоподібними протезами.
34. Обстеження пацієнтів з частковою втратою зубів. Зміни в зубощелепному апараті при частковій втраті зубів.
35. Конструкції часткових знімних протезів - показання до протезування. Планування фіксації часткових знімних протезів. Опорні зуби, кламерні лінії
36. Клініко-лабораторні етапи виготовлення часткових знімних пластинкових протезів.
37. Методи фіксації часткових знімних протезів.

38. Обґрунтування побудови меж базисів часткових знімних протезів.
  39. Визначення та фіксація співвідношення щелеп при I, II, III групах дефектів зубних рядів.
  40. Перевірка конструкції часткових знімних протезів.
  41. Накладання та корекція часткових знімних протезів.
  42. Клініко-лабораторні етапи виготовлення бюгельних протезів.
  43. Бюгельні протези - планування конструкції в залежності від клінічних умов.
  44. Види фіксуючих елементів.
  45. Фіксація бюгельних протезів. Показання до використання різних типів механічних кріплень. Опорно-утримувальні кламери.
  46. Адаптація до знімних протезів, терміни користування. Ремонт та перебазування протезів.
  47. Помилки та ускладнення при протезуванні частковими знімними протезами.
  48. Обстеження порожнини рота пацієнта з повною відсутністю зубів
  49. Анатомо-фізіологічні особливості протезного ложа при повній втраті зубів.
- Класифікація беззубих щелеп.
50. Отримання анатомічних відбитків з беззубої верхньої та нижньої щелеп для виготовлення індивідуальних ложок.
  51. Виготовлення індивідуальних ложок на верхню та нижню щелепи.
  52. Отримання функціональних відбитків з верхньої та нижньої щелеп.
  53. Визначення центрального співвідношення щелеп при повній адентії.
  54. Фіксація і стабілізація повних знімних пластинкових протезів. Фактори стабілізації і фіксації.
  55. Клініко-лабораторні етапи виготовлення часткових знімних пластинкових протезів.
  56. Підбір і методи постановки штучних зубів. Методи постановки зубів при різних прикусах.
  57. Перевірка конструкції повних знімних протезів
  58. Фіксація повних знімних протезів. Адаптація до протезів.
  59. Проведення корекції повних знімних протезів.
  60. Особливості протезування повними знімними протезами на імплантах.
  61. Щелепно-лицева ортопедія. Переломи щелеп. Механізм зміщення відламків. Перша лікарська допомога при переломах нижньої щелепи. Способи позалабораторної імобілізації. Ортопедичне лікування переломів нижньої щелепи.
  62. Ортопедичне лікування переломів нижньої щелепи при тугорухомості відламків. Ортопедичне лікування хворих з контрактурами нижньої щелепи. Ортопедичне лікування хворих з несправжніми суглобами і фрагментами нижньої щелепи, що неправильно зрослися.
  63. Ортопедичне лікування переломів верхньої щелепи.
  64. Ектопротези. Ортопедичне лікування хворих при дефектах обличчя. Клінічна картина набутих дефектів піднебіння. Методи ортопедичного лікування набутих дефектів піднебіння.
  65. Резекційні протези верхньої і нижньої щелеп. Вибір конструкції в залежності від локалізації резекції верхньої щелепи. Резекційні протези і особливості їх виготовленні при різних дефектах нижньої щелепи. Формуючі ортопедичні апарати. Показання до їх використання при операційних втручаннях на обличчі і щелепах.